

Bijlage bij offerte

AMBITIEPLAN OPERATIE STEENBREEK 2022 - 2024

We hoeven het U niet meer te vertellen, maar toch even de context van de campagne: de gevolgen van klimaatverandering worden steeds duidelijker met vaker hoosbuien die tot enorme wateroverlast leiden, meer tropische dagen, droogte en weer dat onvoorspelbaar(der) wordt. Daarnaast stevenen we af op een enorme biodiversiteitscrisis. In deze context neemt de aandacht voor het vergroenen van de leefomgeving toe. De campagne Operatie Steenbreek Nijmegen, *Stenen eruit, GROEN erin!*, is misschien wel actueler dan ooit. Bovendien is samenwerken aan een groene buurt of straat goed voor de sociale cohesie. En last but not least is een groene leefomgeving goed voor de gezondheid.

Kortom: We zijn goed op stoom, maar er liggen nog genoeg uitdagingen. Wij zien volop kansen en mogelijkheden om bij te dragen aan een GROEN, gezond en klimaatbestendig Nijmegen.

In deze bijlage treft U een uitgebreide beschrijving met de context waarin Steenbreek nu werkt. We benoemen de ambities en de doelgroepen waar we op gaan focussen, die leiden tot de bijbehorende plannen/activiteiten.

Context extern

We ervaren vaker wat **klimaatverandering** in de praktijk betekent. Zie de enorme wateroverlast in het zuiden in juli van dit jaar en tegengesteld de grote droogte vorig jaar. Meer partijen werken aan het thema klimaatadaptatie en zien vergroenen van steden en dorpen als een van de noodzakelijke maatregelen. Dit zorgt voor meer aandacht voor het werk van **Stichting Steenbreek** én ook van Steenbreek Nijmegen. Steenbreek heeft haar plek verworven in de stad. De naamsbekendheid is groot, het lukt telkens weer om in de pers te komen en nieuwe partijen dienen zich aan om met ons samen te werken.

Passend bij de ambitie van dit jaar kwamen twee projecten met **woningbouwcorporatie Talis en vastgoedontwikkelaar VanWonen** tot stand. Het doel is om te voorkómen dat bewoners in nieuwbouwwijken hun nog lege tuinen volleggen met tegels. Het motto is hier dan ook: **Stenen? Ga voor GROEN!** Voor beide organisaties is een **op maat gemaakte offerte** geschreven en goedgekeurd. Dat betekende dus externe financiering om deze extra werkzaamheden te bekostigen. Dit zijn eerste stappen met nieuwe stakeholders die van groot belang zijn om het doel van een klimaatbestendige stad waar te maken. Tevens levert dit extra inkomsten op om daarmee de uren voor deze projecten te financieren.

Dat geldt ook voor een nieuwe groot project van de gemeente: het **'Actieplan Binnenstad'**. Steenbreek is gevraagd een offerte te maken voor het vergroenen van de binnenstad. Vergroenen is één van de 48 actiepunten van 'Actieplan Binnenstad'. Dit betekent een mooie nieuwe uitdaging en extra werk met bijbehorende inkomsten voor het campagne team.

Aanbestedings- / participatietrajecten: Steenbreek is dit jaar regelmatig bevraagd door bedrijven als Dusseldorp Infra, Heijmans, Van Gelder om mee te werken aan of mee te denken over het onderdeel

participatie: hoe bewoners betrekken bij de herinrichting van de straten en daarmee ook de bewoners motiveren om aan de slag te gaan met vergroenen en afkoppelen. Bij het project met Dusseldorp heeft De Bastei collega-organisatie Lentekracht erbij gevraagd. Dusseldorp wil zowel met hen als met ons een structurele samenwerking aangaan voor dit soort projecten. Samen inschrijven op tenders en, bij gunning van de opdrachten, samenwerken in de uitvoering. Lentekracht wordt dan voor het participatietraject ingeschakeld en terecht, dat is hun corebusiness. De Bastei krijgt een rol voor de communicatie over vergroenen. Het is gunstig als Steenbreek bij deze grote werkzaamheden wordt betrokken. Op deze manier kun je in relatief korte tijd meer bewoners bereiken.

Wijkcentra zoals Daalsehof, De Wijkfabriek, Stip Oost benaderen Steenbreek steeds vaker om mee te werken aan het vergroenen van directe omgeving van deze wijkcentra. Met akkoord van de gemeente zetten wij de Steenbreek-**tuinontwerpers** voor het ontwerp. We verwachten meer van deze aanvragen en nemen dat mee in de in de offerte 2022 – 2024. Natuurlijk pakken we ook de publiciteit op over deze vergroeningsacties. Indien mogelijk / van toepassing, zoals bij de Daalsehof, betrekken we omwonenden om ook aan de slag te gaan in eigen tuin. Ook bewonersinitiatieven vragen Steenbreek vaker, zoals bij het vergroenen van 't Ei in Lent.

Context intern - ontwikkelingen binnen De Bastei

We zoomen nu in op de ontwikkelingen van De Bastei die relatie hebben met Steenbreek.

Met communicatiebureau De Lynx (onze vaste partner in de Steenbreek campagne), werken we aan de **communicatiestrategie voor het Rijk van Maas en Waal**, waar Nijmegen natuurlijk ook onderdeel van is. Deze strategie is aan het einde van dit jaar klaar. We hopen dat De Bastei / Steenbreek ook een rol gaat spelen in de uitvoering van de communicatiestrategie, als een soort van aanjager binnen de regio. We verbreden hiermee ons werkveld.

Waarschijnlijk keurt begin 2022 de opdrachtgever deze strategie goed en bepaalt en wat de eventuele werkzaamheden voor De Bastei worden. Zodra dit helder is stemmen we het op een logische manier af met de werkzaamheden opgenomen in dit ambitieplan.

Met de gemeente Nijmegen formuleert De Bastei ideeën voor zijn betrokkenheid bij de **Groene Stadsagenda** en het **Voedselloket**. Dat betekent in de praktijk dat De Bastei **verzamel- en informatiepunt** wordt van alle groene initiatieven in de stad. Met groen bedoelen we alles op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzame landbouw. Inwoners, organisaties en bedrijven kunnen hier terecht voor informatie. De Bastei gaat ook inhoudelijke thema-avonden organiseren (Basteicafés) en ontwikkelt een passend excursieprogramma. Het werkveld van De Bastei verbreedt zich en Steenbreek is daar een logisch onderdeel van.

Het is nog niet helemaal duidelijk óf en zo ja hóe het **Waterservicepunt** van de gemeente bij De Bastei gaat landen. Dat wordt in de loop van 2022 helder. Wat we zeker wel blijven doen én gaan intensiveren is de communicatie over afkoppelen van regenpijpen, de subsidies voor afkoppelen en groendaken en de rol van een groen-blauwe dooradering van de stad. Thema's die horen bij Steenbreek. Hiermee samenhangend: Steenbreek werkt al vaker samen met **Lentekracht en Rainbeer**. Deze twee partijen zorgen heel concreet voor het afkoppelen bij de mensen thuis. Steenbreek verzorgt de externe communicatie hierover. We kunnen het thema van afkoppelen nog succesvoller maken als we **structureel samenwerken** met Lentekracht / Rainbeer.

Binnen het **Steenbreek team** hebben enkele veranderingen plaatsgevonden. Met de komst van een nieuwe collega en een wijziging in het team kunnen we nu enkele zaken grootser aanpakken. Bijvoorbeeld: we hebben nu kortere lijnen met **natuur en milieueducatie (NME)** voor het aanbieden van **klimaatlessen** en de begeleiding bij het behalen van het **ECO-schools certificaat**. Hiermee

kunnen we Steenbreek nog beter integreren bij werkzaamheden van De Bastei. Daarnaast hebben we meer **waterkennis** in huis, meer focus op **jonge gezinnen** en veel energieke **communicatiekracht**.

Bovenstaande ontwikkelingen geven de dynamiek aan waarin Steenbreek zich bevindt met voortdurend nieuwe kansen om op in te spelen. We kunnen deze ontwikkelingen samenvatten als een **verbreding** van het werkveld. Zie de betrokkenheid bij het Actieplan Binnenstad, aanbestedingstrajecten, het werken aan een regionale rol en Steenbreeks betrokkenheid bij het Waterservicepunt en als onderdeel van de Groene Stadsagenda in oprichting.

Daarnaast willen we ook gaan werken aan **verdieping**: Steenbreek gaat over het vergroenen van particuliere tuinen. Dat was en is het hoofddoel. Daar zijn we nog lang niet mee klaar en gaan we mee door. Echter, het is tijd om een verdiepingsslag te maken en de geïnteresseerde bewoners van de stad meer **kennis** over klimaatverandering en klimaatadaptatie aan te bieden. Dat kan uitstekend gecombineerd worden met de hierboven beschreven ontwikkelingen van de Groene Stadsagenda, het Voedselloket en Bastei Cafés.

Ambities 2022 - 2024

Overall: we gaan opnieuw voor het verwijderen van 100.000 tegels *per jaar* die plaatsmaken voor GROEN waarvan 25.000 tegels bij particulieren en scholen en de 75.000 uit de openbare ruimte.

We bereiken dit door te werken aan de volgende ambities:

- **Kennis van en bewustwording over nut, noodzaak en plezier van GROEN:** dit doen we al en dit blijven we doen. Dat vraagt om veel communicatie. Nieuw is dat we meer gaan inzetten op **verdieping** van kennis over klimaatadaptatie, biodiversiteit, natuurinclusief bouwen etc., zie bijvoorbeeld deze uitleg bij de recente extreme regenval:
<https://twitter.com/Nieuwsuur/status/1416486073136463880?s=20>.
Om dit speerpunt breder vorm te geven verbinden we NME nog meer met Steenbreek.
- **Gedragsverandering: overgaan tot vergroenen.** We motiveren / stimuleren bewoners om te vergroenen. Dit doen we o.a. wanneer we betrokken zijn bij vergroenen van wijkcentra, herinrichting van straten en participatietrajecten. We continueren acties als Pijpenkappuh en het NK Tegelwippen. I.s.m. het Klimaatverbond organiseren we een hittestress safari. Ontzorgen werkt, dus we gaan door met het ophalen van de tuintegels en het aanbieden van tuinadvies. Dit is tevens input voor onze externe communicatie.
- **Uitbreiden netwerk en samenwerking.** We zoeken naar verdere samenwerkingsmogelijkheden met woningbouwcorporaties en vastgoedontwikkelaars bij renovatie- en nieuwbouwprojecten. Onder het motto: *Stenen? Ga voor GROEN!* We onderhouden de bestaande contacten, zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden en breiden het netwerk uit.
- **Zichtbaarheid:** bij alles wat we doen en wat nieuwswaarde heeft (op wijk, lokaal, regionaal, landelijk niveau), zoeken we actief de pers op. Om kennis over te dragen, bij te dragen aan bewustwording en te inspireren. Het zichtbaar maken van de groene ontwikkelingen in de stad zit in ons dna, hoort bij de corebusiness van Steenbreek. Bij de zichtbaarheid gaan we meer zoeken naar de dwarsverbanden en maken een verdiepingsslag door meer aan te sluiten bij het beleid over klimaatadaptatie, biodiversiteit, natuurinclusief bouwen, etc.

Doelgroepen

Steenbreek Nijmegen focust al sinds het begin van de campagne op de **inwoners van de stad**. Doel is het vergroenen van tuinen om de stad klimaatbestendiger te maken of te voorkomen dat mensen bij nieuwbouwhuizen de tuinen volleggen met grijs. Daar waar de gemeente in de openbare ruimte aan het vergroenen is, gebruiken we deze voorbeelden in de communicatie (gemeente gaat voor groen, doe ook mee).

Met ander type **ambassadeurs** zoals Boswachter Tim en Hennie Linders, spreken we een ander publiek aan: jonge gezinnen, voetbalsupporters en inwoners van volkswijken. We maken een plan van aanpak om met deze ambassadeurs nog meer te focussen op deze doelgroepen.

Om méér bewoners te bereiken is samenwerking met de **woningbouwcorporaties** onmisbaar. Langzaamaan komt dat op gang. Dat geldt ook voor project- en vastgoedontwikkelaars. We werken verder aan het opbouwen van relaties met deze groepen.

Meer focus op **scholen**: aanbod van klimaatlessen promoten. De Bastei ontwikkelde een klimaat masterclass met Steenbreek ambassadeur Margot Ribberink: een les over groene schoolpleinen en over een klimaatbestendige stad met als casus 'je eigen tuin'. In De Bastei Academy kan de watertafel worden ingezet. Bij De Bastei kunnen vakantieactiviteiten worden uitgezet als het maken van insectenhôtels en dat koppelen aan Steenbreek. Scholen kunnen deze activiteit ook aanbieden i.s.m. De Bastei.

Bovengenoemde doelgroepen komen terug in de **communicatiestrategie voor de RAS** Regio Rijk van Maas en Waal. Logisch om daar met Steenbreek Nijmegen op aan te sluiten.

Ambtenaren van de gemeente vormen ook een belangrijke doelgroep voor de campagne. Samenwerking met projectleiders en wijkregisseurs is belangrijk. De contacten willen we goed onderhouden en blijven aandacht vragen.

We gaan als volgt werken aan de invulling van onze ambities:

Invulling ambities

Kennis en bewustwording over nut, noodzaak en plezier van GROEN met véél communicatie

- We blijven communiceren over het waarom van deze campagne en over nut, noodzaak en plezier van GROEN. We benadrukken o.a. dat:
 - o Onderhoudsarme, maar groene tuinen bijdragen aan klimaatadaptatie en biodiversiteit versterken.
 - o Een groene tuin niet duur en ingewikkeld hoeft te zijn.
 - o We kennis delen over tuinonderhoud en biodiversiteit.
 - o Geveltuintjes eenvoudig zijn te realiseren.
- Hiervoor ontwikkelen we nieuw foldermateriaal. We laten ons hierbij inspireren door Arnhem Klimaatbestendig en de tuinadviseurs denken inhoudelijk mee. We zorgen dat foldermateriaal goed verspreid wordt op diverse locaties in de stad, zoals in de wijkcentra.
- Steenbreek ambassadeurs vertellen ook in 2022 over nut, noodzaak en plezier van GROEN.
- De media van Steenbreek: website, social media, houden we actueel met nieuws en informatie die bijdragen aan kennis en bewustwording.

- We verdiepen de onderwerpen als klimaatverandering en klimaatadaptatie inhoudelijk. Dit doen we i.s.m. Basteicafé en Groene Stadsagenda.

Gedragverandering: overgaan tot vergroenen

Om gedragverandering te bereiken, lees: overgaan tot vergroenen en afkoppelen, gaat er heel wat water door de Waal. Dit is het uitdagendste onderdeel van de campagne, maar wel het belangrijkste. Zeker in zogenaamde lage SES (sociaal economische status) wijken, is het de kunst om 'haakjes' te zoeken bij bewoners waarbij je aansluit op hun beleving. Met studenten van Allesbinder (onderzoek, stage-opdrachten) en welzijnsorganisatie Bindkracht 10 doen we kennis en ervaring op in deze wijken. We gaan onderzoeken of we ook met studenten van gedragswetenschappen van de Radboud Universiteit nog meer kunnen ophalen voor de campagne.

Wanneer mensen de stap maken naar vergroenen, helpen wij hen daarbij (belonen en ontzorgen):

- In 2022-2024 blijven we focussen op versteende wijken zoals Waterkwartier, Wolfskuil, Willemskwartier, Neerbosch-Oost en Heseveld. In een van deze wijken schakelen we het Klimaatverbond in voor de hittestress safari. Dit draagt bij aan bewustwording en gedragverandering.
- Het afkoppelen van regenpijpen blijft een belangrijk onderdeel van de campagne. Samen met Lentekracht / Rainbeer en het Waterservicepunt van de gemeente zetten we blijvend in op het afkoppelen. De afkoppelacties werken goed, ook hierbij helpt ontzorgen.
- Daar waar de gemeente aan de slag gaat, in wijkcentra, stadsdelen of bij herinrichting van straten, sluiten wij aan en zoeken een – voor die buurt – passende activiteit. Zo werken we mee aan het vergroenen van diverse wijkcentra en de binnenstad (Actieplan Binnenstad). Dit laatste is een apart project met aparte financiering. We prikkelen bewoners op aansprekende wijze om mee te vergroenen.
- In 2021 heeft Onder de Bomen bij bijna 100 tuinen de tegels opgehaald (november 2021). Dit is een succes en daarom doen we dit ook in 2022-2024, weer voor maximaal 100 tuinen.
- De aanvragen voor tuinadviezen lopen goed. We brengen de tuinontwerpers en de tuinadviesweken beter en prominenter in beeld. Ons doel is 40 tuinen in 2022.
- We promoten de ontzorgsacties uitgebreid en frequent en vragen de bewoners om foto's voor en na de ontsteking / vergroening te sturen. Beeldmateriaal dient als inspiratie voor andere bewoners.
- We brengen de getransformeerde tuinen en straten in beeld, ter inspiratie: zo kan het ook. GROEN is de nieuwe norm, grijs is uit.
- Met de opgehaalde stenen bouwen we verder aan de ecoruïne.
- Nijmegen gaat opnieuw de derby aan met Arnhem in het NK Tegelwippen. Tijdens deze actie promoten we de (subsidie voor) geveltuintjes.
- De promotie van de subsidies voor het afkoppelen, groendaken en geveltuintjes is onderdeel van onze communicatie.

Uitbreiden netwerk en samenwerken

- De samenwerking met projectleiders en wijkregisseurs van de gemeente is onmisbaar voor de campagne. Het vraagt continue aandacht om deze relaties te onderhouden en betrokken te blijven bij de projecten. Daar waar zij in Nijmegen aan de slag gaan met herinrichting van de openbare ruimte, kunnen wij aanhaken. Samen plannen maken en bewoners benaderen.

- Woningbouwcorporaties hebben het grootste deel van de woningen in bezit. Wij hebben hen nodig om het vergroenen grootschaliger toe te passen. De eerste stappen met verschillende corporaties zijn gezet. De succesvolle samenwerking met Talis sterkt ons in deze ambitie. Op naar nieuwe en meerdere vormen van samenwerking. In 2021 hebben we een succesvolle actie met vastgoedontwikkelaar VanWonen opgezet voor nieuwe bewoners in Nijmegen-Noord. We willen bij woningbouwcorporaties en vastgoedontwikkelaars meer voet aan de grond krijgen en dan met name bij nieuwbouwprojecten in Nijmegen-Noord. Om te voorkomen dat de nieuwe bewoners in de nieuwbouwwijken hun tuinen volleggen met grijs. 'Stenen? Ga voor GROEN!', is hierbij het motto.
- We onderzoeken hoe we met partijen als Bindkracht 10, Lentekracht, IVN, Vogelbescherming, Kleurrijk Groen, Warmoes met de Steenbreek voorbeeld tuin, etc. het vergroenen kunnen versterken. Zij steken vergroenen op andere wijze in dan wij. We zoeken hoe we elkaar kunnen versterken, van elkaars expertise en netwerk gebruik kunnen maken en tot gezamenlijke actie over kunnen gaan. Vanuit Steenbreek kunnen we hierover communiceren.
- Stichting Steenbreek blijft een belangrijke partner voor ons. Om input op te halen, samen de pers te benaderen en om te leren van de andere partijen waarmee Stichting Steenbreek samenwerkt.
- We stemmen af met de afdeling natuur en milieueducatie (NME) van De Bastei. Wanneer NME klimaatlessen geeft op scholen, communiceren wij vanuit Steenbreek hierover.

Zichtbaarheid → pers en publiciteit

- Steenbreek laat ook in de komende jaren van zich horen via haar eigen kanalen en via de pers. Om het waarom van de campagne, nut, noodzaak en plezier van GROEN te blijven communiceren en daarmee ook te blijven inspireren. De eigen kanalen (website en social media) blijven, als vanzelfsprekend, up-to-date.
- Zichtbaarheid meer vormgeven door meer te gaan werken met filmpjes voor website en social media.
- In 2022 gaan we meer en verdiepende informatie aanbieden over klimaatadaptatie. We ontwikkelen daarvoor nieuwe middelen.
- De samenwerkingen met nieuwe partners, leiden ook tot andere / nieuwe communicatiekanalen voor onze boodschap: vakbladen van woningbouwcorporaties, nieuwsbrieven voor huurders, vakbladen van bedrijven als Dusseldorp etc.
- Nieuw is dat we in De Bastei 'inloopsprekuren' gaan organiseren. Op de entresol in het entreegebouw kunnen we beginnen met twee uur per week waar mensen terecht kunnen met vragen over het Steenbreek aanbod, subsidies over afkoppelen en groendaken en ander soort vragen die te maken hebben met vergroenen. Met communicatie in de pers en via socials maken we dit nieuwe aanbod kenbaar. En natuurlijk een mooie vlag (o.i.d.) voor De Bastei / bij de entresol. De campagnemedewerker neemt deze taak op zich, doet zijn reguliere werk op deze plek dus als er geen klanten zijn dan gaat hij daar mee door. In het eerste jaar verwachten we nog geen stormloop, mede daarom zal dit niet veel extra tijd vragen en is daarom niet als aparte post opgenomen in de offerte.

Voorwaarden om campagne succesvol te laten verlopen

- Voldoende menskracht om onze ambities waar te maken. En in overleg met de gemeente bekijken waar we de nadruk op gaan leggen.
- Een goede samenwerking met de gemeente Nijmegen:
 - o Afstemming met de gemeente over o.a. waar en wanneer welke vergroeningsacties worden uitgevoerd is belangrijk om up-to-date te kunnen communiceren en aan te haken.
 - o Goede relatie met projectleiders en andere ambtenaren. Periodiek overleg is belangrijk.
 - o Nieuw leven blazen in de samenwerking met de wijkregisseurs.
 - o En natuurlijk goede afstemming met de afdelingen die gaan over water en groen, klimaatadaptatie en communicatie van gemeente Nijmegen.
- Goede samenwerking, afstemming met Waterschap Rivierenland, o.a. overadaptatiestrategieën in de omgeving.
- Samenwerken met nieuwe partners voor de toekomstbestendigheid van de campagne.
- Continuering van de campagnesuccessen.
- Twee keer per jaar overleg met de gemeente.

Ter info: oktober 2022 maken we de balans op van dat jaar en stellen we het ambitieplan Operatie Steenbreek voor 2023 en 2024 bij.

Op naar 2022 en verder!